Published and distributed under permit (No. 781), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXIX. — ЧИСЛО 98. — ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ., СЕРЕДА, 27-го ЦВІТНЯ, 1921. — VOL. XXIX. — No. 98. — JERSEY CITY, N. J., WEDNESDAY, APRIL 27, 1921. — THREE CENTS

Небезпека страйку на американських кораблях.

140,000 РОБІТНИКІВ МОЖЕ БУТИ ВИКИНЕНИМИ З РОБОТИ З ДНЕМ 1. МАЯ.

НЮ ЙОРК, 25. цвітня. — Америці грозить великий страйк портових і корабельних робітників, в наслідок котрого 140.000 робітників може стратити роботу.

Дня 1. мая сего року кінчаться контракти межи властителями кораблів та робітниками на кораблях та в порті. Властителі кораблів зажадали, щоби робітники підписали новий контракт, в котрім робітники малиби згодитись на знижку своєї заплати о 20 до 30 процент та на гірші як досі умови праці. Робітничі юнії відкинули домагання властителів кораблів та зажадали, щоби властителі перевели в життє всі ті постанови про умови праці на кораблях, які є поміщені в законі про моряків (так званий „Сіменс Ект").

УРЯД ХОЧЕ ЗАПОБІГТИ ВЕЛИКОМУ СТРАЙКОВИ.

З огляду на се страйк морських робітників на 1. мая виглядає майже певним. Щоби його відвернути, адмірал американської фльоти та голова федеральної корабельної ради В. С. Бенсон скликав на середу до Вашингтону конференцію властителів кораблів та представителів робітничих юній.

Грозячий страйк обходить коло 20.000 морських машиністів та коло 120.000 так званих нелайсенсованих робітників, межи котрими є моряки, палячі, оливарі, кухарі, стерники, і т. д. Страйк грозить портам на Атлянтийськім та Тихім Океанах, але не грозить мореплавбі на Великих Озерах.

МІНІСТЕРСТВО ТОРГОВЛІ КАЖЕ, ЩО ЦІНИ В ПОДРОБИЧІЙ ТОРГОВЛІ НЕ ДОРІВНЮЮТЬ ЦІНАМ В ТОРГОВІЙ.

ВАШІНГТОН, 25. цвітня. — Як виказують розсліди, переведені департаментом (міністерством) торговлі, ціни в подробичній торговлі ще далеко не впали так, як ціни у гуртовій ціні. Як запевняє секретар (міністер) торговлі Гувер, уряд веде слідство над причинами сего явища, а коли покінчить свої розсліди ,виступить з пропозицією, як зарадити тій ситуації.

КОМІТЕТ СЕНАТУ ЗА МИРОВОЮ РЕЗОЛЮЦІЄЮ.

ВАШІНГТОН, 25. цвітня. — Комітет сенату для заграничних справ видав прихильну опінію про мирову резолюцію сенатора Накса. Сенатор Лодж, голова комітету для заграничних справ, заявив, що він доложить усіх старань, щоби резолюцію внесено в сенаті ще завтра та щоби вона була ухвалена ще перед кінцем другого тижня.

Ся резолюція постановляє, що Злучені Держави мають проголосити, що межи ними та Німеччиною та Австрією скінчилася війна і настав мир, однак близчі постанови про розпорядження майном німецьких горожан в Америці, про права Америки з мирових договорів і т. п. справи мають бути порішені мировим договором межи Німеччиною і Австрією та Злученими Державами.

На 16 членів комітету сенату для заграничних справ, 3 було неприсутних при голосованню, а з оставших 12 всі републиканці, числом 9, голосували за резолюцією, а всі демократи, числом 3, проти неї.

СЕНАТОР ВИГОЛОШУЄ ПРОМОВУ ЗА ПРИЗНАННЄМ ІРЛЯНДІЇ.

ВАШІНГТОН, 25. цвітня. — Сенатор Ла Фолет, републиканець з Вискансин, виголосив перед сенатом довгу промову за признанням Ірляндії.

Він говорив, що Ірляндія являється нині пробним каменем американьства; ті, що нині найгорячійше противляться признанню Ірляндії, се ті самі, що підчас американської революції в 1776. році продавалися англійським панам. Він заявив, що він не лишень вірить, що Ірляндія повинна бути самостійна, як котранебудь держава на світі, але, що більше, він є за тим, щоби Злучені Держави зробили все, що лежить в їх силі, щоби лише Ірляндія була визнана як найскорше. Пригадуючи відслонення памятника генерала Болівара, великого визволителя південної Америки з еспанського ярма, Ла Фолет заявив, що місто ждати сто літ нате, щоби американський президент відслонив памятник урочисто першого президента Ірляндії, Америка лучше зробить, як тепер попре боротьбу того президента за волю його рідного краю.

ВІЙСКО МАЄ БУТИ УЖИТЕ, ЩОБИ ПОКІНЧИТИ КРАДЕЖІ НА ПОЧТІ.

ШІКАГО, 25. цвітня. — Як заявив тутешний генеральний постмастер, він уже порозумівся з департаментом почт у Вашінгтоні щодо ужиття війск для запобіжения крадежам на почтових урядах в сім місті.

Як лише подробиці будуть оброблені, жовніри будуть уставлені на всіх почтових урядах, положених в центрум міста. Жовніри будуть мати наложені байонети. Жовнірів уставлять також на всіх почтових возах. Чи плян буде успішний, то його розширяться на весь край.

В той спосіб почтовий уряд в Шікаго думає недопустити до дальших крадежий, які досі коштують уряд понад мілїон долярів. Як доносять з Вашінгтону, рабунки в цілих Злучених Державах коштували минувшого року понад 6 мілїонів долярів, з чого лише три мілїони долярів вдалося відзискати назад. Щоби покінчити з рабунками на почтах, почтовий уряд думає узброїти всіх почтових урядників, а кромі того визначити нагороду в сумі 5 тисяч долярів для кождого почтовця, котрий задержить почтового рабівника.

СЛІДСТВО В СПРАВІ АРЕШТОВАНОГО ЗА ВИБУХ ДИНАМІТУ НА ВОЛ СТРІТ.

Поліція, котра арештувала Італійця Люіджі, обжалованого його, що се він був справником страшного вибуху динаміту на Вол стріт в Ню Йорку минувшого вересня, від котрого погибло понад 40 людий, старається тепер доказати, що він був в день вибуху в Ню Йорку. Адвокат обжалованого каже, що він має 12 Італійців, котрі можуть посвідчити, що в день вибуху Люіджі не був в Ню Йорку.

В Бруклині помер якийсь Француз з Канади, котрий в суботу пополнив самоубийство, а передтим написав нечиткими письмом якесь нібито зізнання про вибух на Вол стріт. Поліція зараз хопилася його письма, думаючи, що арештоване Люіджі в Скрентоні та майже рівночасне самоубийство Француза у Бруклині не чистий припадок та що оба случаї мають зі собою щось спільного. Однак розведене поліцією слідство виказало безосновність такого припущення.

КРАДЕЖІ ШКОДЯТЬ АСЕКУРАЦІЙНИМ КОМПАНІЯМ.

В однім американськім місті асекураційні компанії, приймалюючі обезпечення проти влому і крадежи, не рахують собі так високої премії, як в місті Шікаго. Однак і се їм не вистарчає з огляду на величезне число крадежий в сім місті, і тепер асекураційні компанії оголошують, що вони мусять піднести премії ще висше. Обчисляють, що в 1920. році компанії виплатили разом понад мілїон долярів відшкодовання.

РАДЯТЬ ПОЧИНАТИ ВІЙНУ ПРОТИ МУХИ.

Стейтовий каледж (висша школа) рільництва в Ітака, стейт Ню Йорк, видав свою опінію про домашню муху, в котрій каже, що вона винувата за богато більше злочинів, як досі припускали. Кажуть, що мають докази на те, що муха потрафить перенести солітера; курята, які їли мухи, заражені зарозками солітера, діставали солітера. Кромі сего муха потрафить перенести тиф з одного чоловіка на другого.

Тому каледж радить почати боротьбу проти мухи і запевняє, що віра в те, що буцімто мухи не можна зовсім вигубити, не має основи. Однак він радить боротися не проти мухи, а проти її яєчок. В тій ціли треба звернути увагу на місця, де мухи складають яєчка, і ті там вибивати яким сильним плинним средством.

ДОБУЛИ З ГРУДИЙ ГРІШ, ЩО ЛЕЖАВ ДВА РОКИ.

Два лікарі доконали в Скрентоні цікавої операції. Одна 13-літна дівчина ковтнула два роки тому срібний квортер, котрий застряг її в грудях під грудною кісткою. Доперва тепер дівчина відважилася на операцію. Та лікарі потрафили витягнути квودра не вживаючи ножа. Вони запустили дівчині в горло 10-міліметрову гумову рурочку, на кінці котрої причеплена маленька електрична лямпочка. Коли сю рурочку впущено в горло дівчині, світло показало зчорнілий гріш. Найшовши місце, де гріш застряг, лікарі впустили в пролик дівчини щипці і витягнули квортер.

ЗНОВ НАЙШЛИ ХОРУ НА ПРОКАЗУ.

В місті Вотербері, в стейті Конектикат, власти здоровля держали довший час одну жінку під доглядом і тепер зовсім певно заявляють, що вона прокажена. Власти кажуть, що вона зовсім відокремлена від других людий в своїм мещканню, та що її незадовго відошлють до федерального шпиталю для прокажених в Луізіяні. Покищо власти здоровля ломлять собі голову над тим, де вона заразилася сею хоробою. Кажуть, що вони вірують словам самої хорої, котра каже, що вона заразилася хоробою від одного торговця рибою в Ню Йорку, від котрого вона купувала рибу, а котрий, як пізнійше показалося, був хорий на проказу. Др. Л. Гарис, директор бюра для запобіжених хороб в департаменті здоровля в Ню Йорку, каже, що він не пригадує собі такого случаю. Він каже, що в Ню Йорку є 27 прокажених: 12 з них находиться в нюйорських шпиталях. Вони вже мають отверті рани. Решта находяться в приватних домах, але під строгим доглядом властий; однак їх не можна уважати за заразливих, бо хороба не має ще ран на тілі...

ЧИ СЕ ПОМОЖЕ?

По обох боках моста Отеркил Бридж на стейтовій дорозі межи містами Гошен та Честер, в стейті Ню Джерзи, власти умістили таку напись для осторги автомобілистам:

„Приватний цвинтар для нечужих автомобілистів зараз за мостом".

Напись намальована чорними і білими красками, а над нею розмальовано великий череп та дві кістки, зложені навхрест. Напись поміщено в місці, в котрім було богато случаїв.

ЖИВ З ДВОМА ЖІНКАМИ В ТІМ САМІМ МЕШКАННЮ.

Бруклинське товариство для запобіжения жорстокости проти дітий відкрило в Ню Йорку цікавий родинний вузол:

Коли Німеччина виповіла війну Бельгії, бельгійські власти покликали до війска Рійтса, батька 5 дітий. Він покинув жінку та діти і пішов боронити вітчини. Незадовго його взяли в полон Німці, але він скоро потім втік з табору плінників. Так як його родинне місто було заняте Німцями, то він втік до Франції, де працював в Парижі. Тут запізнався він з одною 40-літною вдовою, панею Лє Бар. По скінченню війни він виемігрував до Злучених Держав разом зі своєю знакомою, представляючи за Француза і вдівця. В Злучених Державах їх задержали імігрaційні власти, а потім впустили, як вони заявили охоту побратися. Вони дійсно побралися законним слюбом. При кінці минувшого року Рійтс списався зі своєю першою женою та став намовляти її приїхати до Америки. Його друга жена не лише що не противилася сему, але й сама ще просила першу жену приїздити разом з усіми дітьми. Як перша жена приїхала нарешті до Америки, вона замешкала в тім самім мешканню, в котрім жив її муж зі своєю новою женою. Обі жінки не лише що не сварилися, але навіть стали на роботу в тім самім магазині мод. Але дві членьки бруклинського товариства для запобіжения жорстокости супроти дітий донесли до поліції і тепер цілій подвійній родині грозить депортація.

АРМІЯ ВРАНГЕЛЯ РОЗБІГАЄТЬСЯ.

ВІДЕНЬ, 6. цвітня. — Українська Пресова Служба повідомляє з Букарешту: Турецький пароплав „Вадіз" привіз до Одеси 32.000 бувших козаків денікінської і врангелівської армії.

ОСНОВАННЄ „СОЮЗБАНКУ УКРАЇНСЬКИХ КООПЕРАТИВ" В РІВНІМ.

ВІДЕНЬ, 7. цвітня. — Українська Пресова Служба повідомляє з Рівного:

В Рівнім основується централя українських кооператив для областей Поділля, Волині і Холмщини, окупованих Поляками. Нова централя стала невідкличною конечностю наслідком окупації України большевиками і наслідком припинення діяльности київської централі. Новозаснована централя одержує підпомогу моральну і фінансову від представників київської централі „Дніпросоюз". Централя „Союзбанку" мати-ме свій осідок в Рівнім. Членські вклади виносять для окремих кооператив 1000 польських марок, а для кооперативних союзів 25.000 марок.

ЛОНДОНСЬКІ ЖИДИ ПРОТИ ПОГРОМІВ НА УКРАЇНІ.

ЛОНДОН, 23. цвітня. — Тутешня федерація Українських Жидів випустила друком меморандум в справі погромів на Україні, котрий мається предложити через спеціяльну делегацію Лізі Народів.

ДЕРЖАВНІ ПРИХОДИ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ РІЧНО ДО ПІВТОРА БІЛІОНА ФУНТА СТЕРЛІНГІВ.

ЛОНДОН, 25. цвітня. — Остен Чемберлен, бувший британський міністер скарбу, котрий заняв місце теперішнього міністра скарбу сера Роберта С. Горна і предложив в палаті громад (в низшій палаті парляменту) британський буджет на новий фіскальний (адміністраційний, скарбовий) рік.

Торічний прихід держави був майже півтора біліон (мілярда) фунтів стерлінгів, а видаток о чверть біліона меньший. Се була перша надвишка в британськім буджеті від початку війни.

Він сказав теж, що Англія заплатить 40 мілїонів фунтів стерлінгів процентy від довгу Злученим Державам Америки.

На слідуючий рік заводить Англія великіощадности в державних видатках.

ВІСТИ З ПОЛЬЩІ.

Англійський учений про Польщу.

Відомий англійський публіцист і вчений Сідней Веб висловився про Польщу так:

„Польща є орудієм мілітаристичної Франції, як средство шахування Німеччини і агресивної Польщі в відношенню до большевиків. Польща втратила усі свої симпатії на Заході, від коли відзискала незалежність. Повстала як націоналістична, еґоїстична, агресивна держава, посварена з цілим світом, домагаючася і тої землі, на якій мешкає польський народ і тої, що є історично польська. Або історія, або етнографія. Польща в етнографічних границях не заважала би нікому і мала би спромогу розвиватися",

Німеччина готова заплатити аліянтам 200 біліонів золотих марок відшкодовання.

НІМЕЦЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО В НОТІ ДО ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ ЗАЯВЛЯЄ, ЩО ПРИЙМЕ НА СЕБЕ СПЛАТУ АЛІЯНТАМ ЗА 30—42 ЛІТ 200 БІЛІОНІВ ЗОЛОТИХ МАРОК ВОЄННОГО ВІДШКОДОВАННЯ.

БЕРЛІН, 15. цвітня. — Німеччина заявила в ноті до Злучених Держав Америки, що оконечна сума, яку вона згодиться заплатити аліянтам яко воєнне відшкодованне, виносить 200.000.000.000 (двіста біліонів; в Европі кажуть — мілярдів) золотих марок (або 50 біліонів долярів).

Та сума малощо меньша від суми, якої домагалась аліянтська комісія воєнного відшкодовання (вона жадала 226 біліонів золотих марок).

Німецьке правительство заявляє, що годиться ту суму сплатити протягом 30 до 42 літ, в ратах відповідних до фінансової спроможности держави в даних періодах часу.

Німецький міністер заграничних справ, др. Валтер Сімонс, не предложив ще парляментови змісту сеї ноти, з причини, що в ноті є один уступ, в якому сказано, що німецьке правительство готове дати президентови Гардингови пояснення щодо подробиць сього предложення.

В ноті сказано, що Німеччина годиться віддати митові (цлові) доходи яко запоруку і теж промислові вироби.

В ноті нічого не згадується про те, що Німеччина приняла би на себе аліянтські довги в Америці.

ФРАНЦІЯ СТОЇТЬ ПРИ АЛІЯНТСЬКИХ ДОМАГАННЯХ.

ПАРИЖ, 25. цвітня. — Французький премієр Бріян заявив, що Франція готова приняти німецькі предложення про воєнне відшкодованне, коли вони будуть згідні з аліянтськими мінімальними домаганнями і коли будуть на них запоруки.

НІМЦІ СПОДІВАЮТЬСЯ ОЖИВИТИ ПРОМИСЛОВИЙ РУХ ЧЕРЕЗ ВІДБУДОВУ ЗНИЩЕНИХ СТОРІН ФРАНЦІЇ.

БЕРЛІН, 25. цвітня. — удили (шери) промислових підприємств в Німеччині пішли сьогодня вгору на тутешній біржі наслідком сподівання, що Німеччина одержить замовлення для відбудови північної Франції. Ся відбудова дала би роботу ріжним галузям німецького промислу протягом кількох літ.

АЛІЯНТИ ТЕПЕР ВЖЕ ХОТЯТЬ ПЕРЕВЕЗТИ НІМЕЦЬКЕ ЗОЛОТО ДО ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ, 25. цвітня. — Аліянтська комісія відшкодовання вислала сьогодня ноту до німецької комісії воєнних тягарів, в якій домагається, щоби Німеччина зложила до 30. с. м. 1 біліон (мілярд) золотих марок у французькому державному банку до диспозиції комісії відшкодовання.

Се домаганнє є у відповідь на німецьку заяву, що німецьке правительство не може переслати засобу золота німецького державного банку під аліянтську контролю з причини, що німецький державний банк, хотяй називається державний, на ділі є приватною інституцією.

Аліянтська комісія воєнного відшкодовання у своїй ноті заявляє, що німецьке правительство має змогу, мимо того, що банк не є його виключною власностю, виконати волю аліянтської комісії.

БОРОТЬБА ПОВСТАНЦІВ ЗА КИЇВ.

ПОВСТАНЦІ ДВІЧІ БУЛИ ЗДОБУЛИ КИЇВ. — ВЕЛИКА УКРАЇНСЬКА МАНІФЕСТАЦІЯ В КИЄВІ З ПРИВОДУ ОБХОДУ ШЕВЧЕНКОВИХ РОКОВИН.

ВІДЕНЬ, 6. цвітня. — Українська Пресова Служба повідомляє: Орган 14. червоної армії „Красная Звезда" повідомляє, що Київ був на протязі місяця березня (марта) два рази здобутий повстанцями. За кождим разом повстанці завішували на київському ратуші український прапор.

Підчас Шевченківського ювилею, дня 14. марта с. р., святочний обхід набрав характеру національної демонстрації проти Московщини і через те прийшло до сутичок з красноармійцями.

Радянська влада взяла споміж робітничих організацій закладників, щоби перешкодити допомозі повстанцям з боку робітників. Поверх 2.000 зелізнодорожних робітників силою перенесено з Києва до Москви.

З метою поборювання масової дезерції красноармійців з частин, що стоять зараз на Україні, радянський уряд зорганізував серед військових частин комітети під назвою „тройка", яким надано надзвичайні повновласти.

СОВІТСЬКА АРМІЯ ЗБЕРІГАЄ ЧЕРВОНУ АРМІЮ.

ВІДЕНЬ, 6. цвітня. — Українська Пресова Служба повідомляє з Риги: На 10. конгресі російської комуністичної партії порішено справу розвязання червоної армії і введення системи міліції вважати неактуальною.

СОВЕТСЬКИЙ УРЯД ВЗИВАЄ СЕЛЯНКИ ДО УЧАСТИ В ГРОМАДСЬКИХ УПРАВАХ.

РИГА, столиця Латвії, 23. цвітня. — Советський уряд видав дня 19. с. м. декрет, в якому звертається до селянських женщин з покликом, щоби брали участь в місцевих екзекутивних советських комітетах і всіх установах.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сити і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

Рука руку миє.

В четвертім артикулі мирного договору межи большевицькими комісарами та польськими панами, підписаного в Ризі дня 18. марта 1921. року, говориться таке:

„Обі умовляючіся сторони запевнюють собі взаїмно повне пошанованнє державної суверенности (зверхности) і понеханнє всякого вмішування у внутрішні справи другої сторони, а спеціяльно здержаннє всякої аґітації, пропаґнди і всякого рода інтервенції або її підпирання.

„Обі умовляючіся сторони зобовязуються не творити і не підпомагати орґанізацій, які малиби на цїли вести збройну боротьбу проти другої сторони; орґанізацій, які робилиби замах на територіяльну цілість другої сторони; орґанізацій, які приготовлялиби поваленнє її державного або суспільного устрою дорогою насильства; або орґанізацій, які приписувалиб собі ролю уряду другої сторони або части її території. З огляду на те обі сторони зобовязуються не дозваляти на перебуваннє на своїй території таким орґанізаціям, їх урядовим представителям або инчим орґанам; забороняти військові затяги та привіз на свою територію збройних сил, амуніції та всякого рода военних матеріялів, призначених для таких орґанізацій."

Проти кого звернені отсі застереження? Проти кого забезпечується Польща та Московщина? Проти кого звертається ризька угода, котрою Польща ґварантує Москві, а Москва Польщі, що одна другій не буде мішатися до внутрішних справ? Проти кого звернена постанова сего мира, котрою Польща зобовязуеться не вести аґітації проти Московщини а Московщина зобовязуеться не вести аґітації проти Польщі? Проти кого звернене урочисте признаннє польського панования Москалями, та московського панования Поляками?

Очевидно, що проти того, хто з одної сторони готов повстати проти Москалів, а з другої сторони проти Ляхів, проти того, супроти кого і Москалі і Ляхи мають один і той самий інтерес. А се ніхто инчий, лише українські селяни та робітники, котрих ризький договор з одної сторони піддає під московську, а з другої сторони під польську кормигу.

Згаданий ось тут четвертий артикул ризького договору показує виразно, чого бояться московські комісари та варшавські міністри. Вони бояться, що на території другої сторони може повстати збройна сила поневолених нею людий, звернена на визволеннє Українців; Поляки бояться, що на території Росії готова орґанізуватися збройна сила Українців, звернена проти панования польського над українською землею, а з другої сторони Москалі бояться, що на території Польщі готова орґанізуватися військова сила, яка буде мати на цїли визваляти Українців з московської неволі. Поляки бояться, що на тій території України, що під Москвою, готова повстати орґанізація, котра звернеться проти державної цілости польської держави, котра захоче відорвати від неї часть території, признаної Польщі ризьким договором; Москалі знов бояться, що така орґанізація, звернена проти них, готова повстати на території Польщі. Польща боїться, що на відданій Москалям території може повстати орґанізація, котра виступить зі заявою, що не Польща, а що ся орґанізація представляє уряд української території, загорненої Польщею; Московщина боїться, що такий уряд, звернений проти Москви, готов повстати в Польщі. Польща боїться, що московський уряд таку орґанізацію, звернену проти польського панования, може запомогти амуніцією, збройною силою, дозволом на військові затяги; Московщина боїться, що Польща зі своєї сторони підпоможе українську орґанізацію, звернену проти московського панования.

Тому Польща ґварантує Московщині, що вона признає повну суверенність московської держави, що вона визнає всі справи, які відносяться до всіх країв в межах, означених ризьким договором, за внутрішні справи Москви, а зате Московщина признає Польщу в межах, означених ризьким договором за суверенну державу, яка має право робити собі у всякій внутрішній справі те, що її подобається. Сим Польща дала вільну руку Москалям робити все, що їм подобається з тою частиною України, що лишилася при Росії, а зате Москалі признали галицьку, холмську і волинську Україну за польські землі, галицьку, холмську і волинську справу за внутрішну справу Польщі, з якими Польща може робити все, що її подобається.

Польща далі зобовязується не вести жадної пропаґанди ані не підпирати ніяких орґанізацій, звернених проти суспільного ладу в Росії, себто вона зобовязується не робити нічого проти большевицького ладу. Зі своєї сторони Москва зобовязується не вести жадної аґітації ані не підпирати ніякої орґанізації проти суспільного ладу в Польщі; значить, за відступлені собі українські лани московські комісарі зобовязалися не вести аґітації проти дідичівського устрою Польщі.

Артикул четвертий ризького договору доказує знов, що ризький договір се залагода двох розбійників української землі та українських людий.

Боронімо Східну Галичину.

СПРАВА АКЦІЇ З ПРИВОДУ ТЕПЕРІШНЬОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ АЛІЯНТСЬКОЇ НАЙВИСШОЇ РАДИ.

Під увагу всім Українцям в Злучених Державах і в Канаді.

З достовірного жерела з Парижа одержали ми відомість, що на аліянтській Найвисшій Раді, яка збереться в сю суботу, дня 30. с. м. на конференцію, **прийде на порядок дня також справа Східної Галичини.**

Українці в Европі роблять заходи, щоби справу нападеного Ляхами рідного краю боронити. Також і з Галичини, оскільки можуть, апелюють до світа а ратунок від ляцької неволі.

Але, як пишуть нам з Парижа, наші земляки в Европі **вижидають також голосу із Злучених Держав і з Канади,** який вже кілька разів заважив богато при постановах про Східну Галичину.

Длятого ми отсе підносимо гадку, **щоби сього тижня українські центральні орґанізації, громади, товариства, церкви, а навіть одиниці з ріжних сторін Злучених Держав і Канади засипали аліянтську Найвисшу Раду зазивами, щоби як найскорше увільнила український нарід Східної Галичини з польської неволі.**

Найвисша Рада (рада премієрів Анґлії, Франції, Італії і Японії) збереться вже в сю суботу, найімовірнійше в Лондоні. Конференція може потривати кілька днів.

Крім німецької справи прийдуть на нараду також інші европейські справи, а між ними досі неполагоджена і передана Найвисшій Раді — Радою Ліги Народів справа Східної Галичини.

Українці із Злучених Держав, **а також із Канади,** повинні посилати каблеґрами в сей четвер, пятницю і в суботу, (28. 29 і 30 с. м.).

Каблеґрами повинні бути адресовані до Найвисшої Ради на імя одного з премієрів, а найрадше британійського премієра Давида Ллойда Джорджа, особливо, як конференція буде в Лондоні.

Каблеґрами повинні бути короткі (одно слово коштує около 25 центів), написані поправно по анґлійськи або французьки і уложені самостійно кождою висилаючою орґанізацією, однак в них скрізь повинно бути сказано, що апелюючі взивають в імя справедливости, людяности, засад права мира чи самоозначення о признаннє свободи народови Східної Галичини, через усуненнє варварської польської окупації і помочі для зорґанізовання своєї самостійної державної влади.

Адресувати найрадше так:

ALLIED SUPREME COUNCIL
Premier David Lloyd George,
London.

При підписі посилаючого можна також подати адресу.

Про висилку каблеграм просимо повідомити нашу редакцію.

Білорусини й Українці.

Наша редакція одержала отсей лист від білоруської місії в Естонії:

Ревaль, Естонія, 26. марта, 1921.

Військово-дипльоматична місія Білоруської Народної Республіки

До Редакції часописі „Свобода" в Америці.

Поважані Панове:—

Позвольте переслати Вам нашу сердечну подяку за присилку Вашої цінної часописі „Свободи".

Небаром ми подбаємо о висилку до Вас білоруських газет, журналів та інформацій.

Ми постараємося звязати Вас з усіми нашими організаціями, бо Україна і Білорусь се братські і союзні краї.

Український народ і його правительства по упадку російської імперії завсіди нам помагали стати на ноги і перші признали нашу независимість. Україна і Білорусь кріпко звязані і в будучині. У нас — спільні вороги, котрі намагаються захопити наші землі і поневолити нас. Тож будем дружно працювати і далі і разом іти до боротьби за независимість і свободу наших країв.

Як би Вам понадобились наші услуги, то пишіть нам, а ми радо і точно виповнимо Ваші поручення. Були би теж дуже вдячні, як би дістали від Вас українські видання.

Прийміть запевнення нашого поважання

М. Черпяков, секретар місії.

Сей щирий братерський лист місії Білоруської Народньої Республіки до української часописі в Америці є одним з міліонових доказів не лише братерства але і приязни двох сусідних народів, українського і білоруського.

Та приязнь не є нова, вона давня і стара, від давних століть. Українці і Білорусини із собою не воювали; одні другим не забирали ані не нищили земель і людий, а натомісць, і одні і другі мусїли здавна взаїмно боронитись проти московських і польських наїздів, заборів і неволі.

Під царями оба народи однакову терпіли неволю. Як мова українська так і білоруська була заборонена і страшно переслідувана.

Аж по упадку царів весною 1917 року пробудились оба народи до нового, вільного життя. Пробудився 40-міліоновий народ український і його північно-західний сусід і друг, 10-міліоновий білоруський народ. І відразу подали собі руки як рідні браття.

Але через довгу царську неволю оба вони були так ослаблені, що не мали змоги відразу побудувати такі сильні державні орґанізми, котрі могли би успішно відперти рівночасний напір Поляків від заходу і Москалів з півночі і сходу. Длятого перший бій пореволюційний оба народи яко державні орґанізми програли. Нині західні землі України і Білоруси захоплені наїздом Польщі, а східні наїздом Московщини. Ані Україна ані Білорусь сьогодня хвилево не істнують яко самостійні независимі республіки. Вони обі розтяті між двох ворогів і обі позбавлені суверенности.

Одначе се програний лише перший бій. За ним прийде другий, а далі третій і прийде й останній.

Оба народи завзято і безупинно будуть і далі боротись за зединеннє всіх своїх земель і за свою самостійність. І вкінці осягнуть успіх і мати-муть повну свободу та самі правити-муть собою по своїй волі.

Спільна приязнь і дружба українського і білоруського народу богато їм поможе для осягнення побіди.

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ!

ОРҐАНІЗУЙТЕСЬ ДЛЯ НЕСЕННЯ ПОМОЧІ СТАРОМУ КРАЄВИ!

ВІДСИЛАЙТЕ ЗБІРКИ СЕЙЧАС, І РАТУЙТЕ ГОЛОДНИХ, ХОРИХ, ВДІВ І СИРІТ!

ПОДАВАЙТЕ ДО ВІДОМА ЧЕРЕЗ ҐАЗЕТИ, ЩО ВАША ГРОМАДА ЗРОБИЛА ДЛЯ РАТУНКУ РІДНОГО КРАЮ!

ЧИ ТРЕБА ПОМОЧІ?

Якому страшному знищенню улягла Східна Галичина, які великі рани завдано українському населенню, якої великої помочі там потрібно — говорять цифри: В часі австрійсько-російської війни **знищено мешкальних будинків в містах 19,423; господарських будинків в містах 20,467, мешкальних будинків в селах 122,441; господарських будинків в селах 233,377; мешкальних будинків на двірських обшарах 8,283; господарських будинків на двірських обшарах 18,347.**

Крім того **знищено цілковито 814 шкіл і 72 церков. Частинному знищенню улягло 2,803 шкіл і 174 церков.**

Страти в живім інвентарі виносять поверх **1,000,000,000 (один міліярд) корон.** Страти в мертвім інвентарі около 500 міліонів корон.

В часі українсько-польської і большевицької війни **улягла знищенню половина такого числа будинків, яке було знищено в часі великої війни, а край остався майже без живого і мертвого інвентаря.**

Наслідком военних операцій і браку живого і мертвого інвентаря **лежить облогом 2,209,000 моргів поля, або 50 процент** управної землі в Галичині.

Богато жертв в людях забрала не лише війна, але й пошести. В часі польської влади в рр. 1919 і 1920 і з причини недбальства польських властий в Східній Галичині було **хорих на пошесні недуги 100,000 осіб; з того вмерло 10,000 осіб.**

Наслідком того страшного знищення все оставше населеннє находиться в грізному положенню. **Негайної помочі тепер потребує 20,000 українських сиріт,** з котрих **5,000 не мають зовсім родини. Смертність серед дітий виносить 50%,** а з оставших 50% лише **20 є здорових, а прочі 30% хорують** на всякі недуги. В тім **8,000 сиріт є без найменьшої опіки і помочі.**

В польських таборах ще мучиться **3 до 5,000 українського населення без одежі і харчів.**

Українських урядників, викинених Поляками на брук, **без заняття є 3,000.**

В крайній нужді **очікує помочі 5,000 военних вдовиць і 3,000 военних інвалідів.**

Такоїсамої помочі потребує **5,000 молодіжи середніх шкіл, з котрих 20% іде до школи без снідання, а 1850 студентів висших шкіл.**

Такоїсамої **помочі потребує 2,240 учителів, викинених Поляками із служби враз з родинами.**

Взагалі на поміч чекають: **сиріт 15,000; інтернованих і полонених 5,000; урядників без служби 3,000; военних вдовиць 5,000; інвалідів 3,000; молодіжі середніх шкіл 5,000; студентів висших шкіл 1,850; учителів без служби з родинами 2,240; разом 40,090.**

МАЛИЙ ФЕЙЛЄТОН.

З ДОРОГИ ЖИТТЯ.

ВЕСНІ.

І знову нам Тебе прийшлося взріти,
Чудова Весно, благодатна мати, —
Злинула Ти світи розмалювати —
І на могилах посадити цвіти...

Злинула Ти — і ласки ненадійні
Посієш знову у зболілі душі —
Пробудиш нас із зимової глуші —
І на шляхи зведеш далеко-мрійні...

І... ми підем — шукати ідеалу,
Як завжди йшли... та чи даремно знова?
Не вже із мук із нашого запалу
Ніщо не вийде, Весно пречудова?

Дай віру нам, що чар—проміння Твоє
Освітить нам шляхи важкі, тернисті,—
Побідно вийдем із кровавих боїв —
І до мети дійдемо раді, чисті!

ВОЛЯ.

„Я бачив сон. Між скелями в горі
Ґранітна стать предивної чар-діви,
Приснилася мені...
Найкраща з дів і з чарівних богинь,
Яку мені побачить довелося
У притворах святинь.

З брилянтами корона на чолі —
В ногах закляті грозна винограду,
Мертвецькі — камяні...

Хто будеш Ти? Чи зраджена любов,
Що серце їй на віки скамяніло —
І сціпеніла кров?
Чи Воля та, що ждемо ми її,
Вонаж заклята ворогом на віки
На кремяній скалі?...

Юра Шкрумеляк.

ЛИСТ ПОЛЯКА З ГАЛИЧИНИ.

(Вцімок з листа писаного до одного з джерзиситських робітників Поляком, котрий найліпше відчуває на собі польські гаразди).

Дорогий Приятелю:

„Переказ на американську поживу я одержав 12. марця с. р. Сим знова затягнув я у тебе довг вдячности, який хиба буду міг сплатити... аж в Америці, бо тут у тім старім „лянді" сего не втну. Помимо відмінних теперішних відносин в Америці, які о много ріжнять від тих, які були за часів мого побуту в Америці перед 13 роками, то у всякім случаю там зноснійше проживати як у нас у Львові. Тут помимо позірно високих зарібків, чоловік мало коли чуєсь ситий, віджвляючи себе стало: картофлями, капустою і бураками і на відворот. Очевидно, що сю поживу треба споживати пісно, бо кільо солонини коштує 400 марок, а я заледви зарабляю 3000 марок тижнево, а що у нас ціла калькуляція торговельна є оперта на валюті доляровій, то ся сума представляє вартість $3.00. Присланий тобою 10-доляровий переказ на поживу містить в собі лише одну третю часть вартости того, що тут на місци можнаб набути за повисшу суму, виміняну на польські марки. Причиною того є високий курс доляра, який в січни доходив до 1200 марок а тепер в марті упав на 750 марок; однак не відомо що дальше буде, коли ряд випустить нову емісію марок. Ще в серпни 1919 р. доляр платився 38 марок, а в літі 1920 р. в часі авантур большевицьких, як зачав підскакувати так і вискочив на 1000 марок. Хто мав кілька тисячів долярів зіставав в мить мульті-міліонером.

Тут з мого зарібку я заледви животію з жінкою і донькою; не жию, лиш животію, бо на таке життє, яке велось перед війною, потреба мати тепер 2000 марок денно. Ся шалена дорожнеча зростає з кождим днем. Ведеться добре тут лише торговцикам, купцям, паскарам і офіцирам. Сі останні дістають т. зв. „депутати", зложені з 30 фунтів муки, 18 ф. мяса, 8 ф. солонини, 6 ф. цукру, 30 ф. картофель, 14 фасолі, гороху, каши і т. и., 3 мармоляди, по фунті кави, гербати, цикорії і т. п., кромі сего 600 циґареток або тютюну або 300 циґар—місячно, на голову, т. є. і для жінки. За сю так велику скількість поживи, платять всего 200 марок місячно, підчас коли звичайний „цивіль", хотячи все те набути, мусів би заплатити 7.000 марок. Жителі Львова дістають дещо так як за австрійських часів війни, картки на хліб 80 декаґр. ваги на тиждень; а колиб ви побачили сей хліб і скоштували його, то заплакалиб; се не хліб але якась маса, тяжка як глина, в якій находиться все, мелені картофлі з лушпинами, качани з кукурузи, дикі каштани а найменше муки. Цукор дістає звичайна людина раз на місяць 40 декаґр., бували місяці, що і сего не діставали. Отже нема диводи, що ми змушені куповати цукор на пасок і платити за клґ. 300 марок. Хліба один клґ. за 120 марок і то куликівського жидівського, бо „обивателє" пекарі кажуть, що се не для них бизнес. Розділом сих карток на сей мізерний хліб і 40 декаґр. цукру займається т. зв. мійска апровізація, зложена з кількадесять людий знаменито плачених, котрі самі не їдять сего смердячого хліба, а цукру для них є все доволі. Цукор не дістанеш тепер в жаднім склепі по ціні тарифовій, але на пасок за велику ціну — скільки хочеш. Не диво, що треба зносити голодівку, коли клґр. кави коштує 340 марок, цикорії 160 марок, молоко пів на пів з водою 30 марок кварта.

Ми в дома не обідаємо, бо дерево страшно дороге, а вуглє тяжко дістати. Доперва тепер привезено се вуглє, яке мало прибути в січни. Мерзли ми як і другі серед морозів тай набавились ревматизму, а для упривілейованої кляси все потрібне находилось.

Твої чотири картки я одержав, а що листи попередні не дійшли до мене, то нічо в тім дивного, бо вже богато почтових урядників сидить в арештах за відчинюваннє листів з Америки і витяганє з них долярів. Очевидно, що по скраденю долярів з листів, злочинці їх нищили, затираючи всякий слід листів. Переходить всяке понятє, на вид того, що тут діється — злодій на злодію іде і злодійом погонює, а лаповництво від найвисших до найнизших сфер так розпаношилось, що ославлені російські чиновники з царських часів, доперва тут моглиби прийти на науку. Много з них суди військові і цивільні засудили на розстрілянє, але се нічого не помагає; одного розстріляють а 99 краде дальше і паскує. Про дари американські пишеться в часописях: Прислано кілька вагонів з одягами, білем, полотном і т. п. Деж те все поділось? В Стрию відкрито неаби яке злодійство. В вагоні сильно опечатанім, в якім привезено американську одежу, найдено подерті штани і маринарки з фірмами галицьких кравців; американські убраня вкрадено а вложено старі лахи. Оноді знов скрадено кілька скринь американських дарів з магазинів при домі для бідних св. Лазаря, а дехто голосить що вони зістали скрадені в дорозі.

Доляри знов піднеслись на 850 марок і є надія, що дійдуть знов до 1000 марок і висше, а як і на дальше будуть рядити генерали, то діждемо ся 2000 марок за доляра. Не дурно говорять всякі чужинецькі місіонарі, які тут приїзджають, що Польща є найдешевшою країною для житя! А тут на перекір іронії люди пухнуть з голоду, не могучи докупитись поживи і відповідно заробити на удержаннє родини. Ті, що давнійше заїдали „тісточка з кремом", нині стоять під вікнами готелів, ликаючи з голоду слину. А ті з ріжнородної краски лямпасами, кутасами і острогами гуляють по каварнях обкидуючись „пампушками" та обливаючись шампанами. Многі люди з давних нуждарів і безпомічні інтеліґенти, ходять в подертих чоботах і пестро латаних лахманах. Убранє, яке коштувало 50 корон, коштує 20.000 марок, черевики 5000 до 6000 марок, капелюх 1500 до 2000 марок, сорочка зефірова давнійше 5 корон, нині 1600 марок. Є тут всего до вибору, лише потреба мати повну кишеню долярів.

Нещасно приходиться тут жити другим народностям як Українцям, котрих переслідуванням нема кінця. Люди живуть тут надією, що ті незносні обставини житеві будуть мати свій конець".

ПОЛІТИЧНА ОБОРОНА СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ.

Дальші жертви на зладженнє протестів і книжки про Східну Галичину прислали:

39. Укаїнська Громада, Савт Филаделфія, Филаделфія, Па. $10.00
40. Бр. св. Григорія, від. 24 У. Н. С., Ренкін, Па. $10.00
41. Українська Громада, Асторія, Л. Ай., Н. Й. $10.00
42. Укр. Гр. Кат. Церква св. Івана Хрестителя, Бофало, Н. Й. $10.00
43. Бр. св. Михаїла, від. 75 Народньої Помочі, Кенонсбурґ, Па. $10.00
45. Бр. св. Николая, від. 38 У. Н. С., Оборн, Н. Й. ..$10.00
46. Тов. ім. Михайла Грушевського, від. 158 У. Н. С., Рейсин, Вис. $10.00

На визволеннє України зложив д. Іван Маланчук $1.00

Всі грошеві посилки адресувати:

Mr. DM. ANDREYKO,
30 E. Seventh St., New York, N. Y.
Український Народній Комітет.

Всім інтересованим даю отсим до відома, що моя адреса з днем 1-го мая с. р. є:

DMYTRO ANDREYKO,
30 E. Seventh St., New York, N. Y.

З поважаннєм
Дмитро Андрейко.

ДО ВІДІБРАННЯ ЛИСТИ З КРАЮ

для Івана Бучека від Ігната Бучека.
Ївана Кобзар від Івана Кіт.

Голоситись: 97-8
IMMIGRANT AID CO., Inc.,
49 E. 7th St., New York, N. Y.

ПЛЯН ВИКЛЮЧЕННЯ ПОЛЬЩІ З ЛІҐИ НАРОДІВ.

Відень, 11. марта, 1921.

Кореспондент праської чеської ґазети „Трібуна" з Парижа доносить, що втамошніх політичних кругах панує думка, що мир, який Поляки заключують з большевиками в Ризі, находиться в повній противлежности до принципів, на котрих побудована Ліґа Народів. Питаннє риського договору було предметом розважань між поодинокими членами Ліґи Народів на останньому засіданню Ліґи в Парижі. Більшість делеґатів була обурена поведеннєм Поляків. По думці англійського делеґата, Ліґа Народів ніколи не може погодитись на основи такого мира, який роблять Поляки з большевиками, бо на основі сього мира Польща мала би одержати величезні етноґрафічні простори, які не є польські. Польща доказує, що вона не стремить до дійсного мира тільки до імперіялістичних захватів. Через те попадають в польську неволю ріжні народи на Сході, які не є членами Ліґи. Але з того не виходить, аби Ліґа Народів тим народам не дала своєї помочі й опіки. І коли дійсно до мира прийде, Ліґа Народів виступить до Польщі з домаганнєм, щоби своє становище оправдала. На тім стоїть тепер загал членів Ради Ліґи Народів. І панує думка, що на випадок спротиву Польщі, Ліґа Народів не завагається навіть перед таким середником як виключеннє Польщі з Ліґи Народів. Тоді Ліґа Народів буде розбирати відносини на Сході без участи Польщі. А на всякий випадок усі члени Ліґи Народів згідні в тому, що негайно слід приступити до висвободження Східної Галичини і Литви зпід панування Польщі.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Фльорян Кульчицький Волчко, член відділу 96 У. Н. Союза упокоївся в Бозі в суботу, дня 23. цвітня 1921 р. в місті Пітсбурґ, Па.

Причиною його смерти було запаленнє.

Покійний брав живу участь як в народних так і в просвітних ділах. Був також членом других організацій, де рівнож заслужив собі на пошану. Був широко звісний серед українських громадян як сумлінний бизнесмен через останних 12 років. Покійний оставив жену і 4 дітий. Похоронний обхід відбувся в середу дня 27. цвітня о годині 9-ій рано при участи дооколичного священства.

Заслуги покійного остануть на довго в памяти Українців в Пітсбурщині.

Земля йому пером!

СРУЛИКИ І ШМАРКИ.

Поділили Україну
Срулики і шмарки,
З сходу й заходу руїну
Несуть їй в подарки.

Один каже: Несу „вольносьць",
А другий: свободу,
Але нарід український
Знає їх від роду.

Знає „вольносьць" із Варшави,
І з Москви свободу,
Бо за 500 літ сусідів
Пізнать мав нагоду.

Тому нарід український
З Москви ні з Варшави
Подарунків не приймає,
Не хоче неслави.

Бо він знає, що сусіди
Ті несуть неволю,
І розбої і грабунки
Й злочинну сваволю.

Тому каже: Забирайтесь
На Вавель до Вислі,
І вертатися до мене
Не майте ні в мисли!

Федір Кіндрат.

ЯЦКІВ ПОМІСТИВ ПРОТИ СЕБЕ ВІРШ.

Як звісно, Михайло Яцків, бувший український соціяліст, запродався Ляхам і тепер видає для них у Львові в українській мові щоденну ґазетку п. з. „Рідний Край" (шкода такої назви для такої цїли).

В тій ґазетці він накидається на всі українські політичні партії в Галичині, а признає лише свою ляхоманську ґрупу.

Перед Ляхами він оповідає, що нарід є за ним, а на доказ того містить дописі і вірші з „ріжних сторін", які сам пише, або його приятель Сидір Твердохліб, котрий видає у Львові другу польську ґазетку в українській мові, під назвою „Обнова" (виходить що тижня).

Але недавно один Українець закпив собі з Яцкова, аби показати, як його Українці люблять і шанують. Він написав **акростих** (вірш, в якому перші букви читані з гори на долину містять якесь реченнє, якусь гадку, котру поет хотів в сей спосіб сказати) під заголовком **„Привіт „Рідному Краєви від радикалів Покуття"** і післав його до Яцкової газети. Яцків радо сей вірш приняв і помістив у 58-ому числі „Рідного Краю" з 16-го марта, 1921.

Сей вірш звучить:

ПРИВІТ „РІДНОМУ КРАЄВИ" ВІД РАДИКАЛІВ ПОКУТТЯ!

З глухого шлемо ми кута
Рідному Краю простий привіт,
Але шле його щира душа
До Вас, тож просимо: прийміть!
Не погордіть старим звичаєм —
Инакше ми витат не вміємо:
Козацьким словом Вас вітаєм!

Як вміємо, так піємо!
Ціле життя ми щиро йшли,
Купців ми не знаєм зовсім
І ще, просте слово ми
Вам шлем, редакторе, в Ваш дім:

Працюйте, далі Ви на нині
Рідного Краю як почали;
Огні горять — огні страшливі,
Доми, хати усі обняли,
Ангела-ж мира ще нема
В нашій нещасній Україні!
Співайте, пісня хай луна
Ясного щастя на руїні,

Любови, труду та злаґоди!
Яр вже народів сипле цвітом,
Хор ... [illegible]
А ми з ним вийдем перед світом?
Ми згоду понесім в народи!

Степан Барух.

Але не довго Яцків тішився, бо коли газета появилася з друку, якось нараз рознеслася вістка по Львові, що сей вірш се акростих і всі наперед читали перші букви рядків, а лиш потім увесь вірш.

Було сміху доволі з писателя Яцкова, що вміє писати на других, але яко редактор вміє і себе осудити у своїй ґазетці.

Сей акростих каже:

Зрадник Яцків продався Ляхам.

Яцків не спав потім кілька ночий, а далі зачав шукати за поетом, але вже запізно.

Ся подія нагадує подібну подію у Львові, коли то тому понад 15 літ тамошня вшехпольська ґазета „Слово польске" помістила вірш, який теж був привітом для тої ґазетки, а який вона була затитулувала „З хлопскеґо серца".

Сей вірш був теж акростих і перші букви його рядків звучали: **Цо Поляк то злодзей"**, а поет був підписався „влосцянін з под Ґрудка".

Вшехпольська ґазета була тоді впала в вшехпольську пасію, як дізналась, що вона пише на себе і на всіх Поляків.

Яцків, будучи на польській службі, може собі теж позволити впасти у вшехпольську пасію, бо одна доля стрінула його ґазету тепер як і вшехпольську ще за часів, як Яцків був добрим і острим українським соціялістом.

ВАЖНА І НАГЛА СПРАВА.

До тих, що повертають до краю.

Взивається всіх наших Родимців, котрі ідуть вже тепер до краю або думають в коротці виїхати, щоби в дуже важній справі подали нам сейчас свої і своїх товаришів адреси а отримають дуже важні інформації передовсім в справі паспортів і виїзду, без котрих безусловно не повинні пускатися в дорогу. Пишіть сейчас на адресу: UKRAINIAN IMMIGRATION BUREAU, 245 Court Street, Newark, N. J.

З УГОРСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Уступленнє ґубернатора др. Юрія Жатковича.

З Ужгороду доносять: Ґубернатор Підкарпатської Руси, др. Юрій Жаткович, видав дня 17. марта с. р. чайний вечір, на котрім окрім ґенерала Паріса і віцеґубернатора Еренфельда були також визначнійші представники місцевої інтеліґенції. Підчас того чайного вечера ґубернатор зробив слідуючу публичну заяву:

Братя Русини! Дозвольте мені виявити слідуюче: Коли я начав народню роботу, котра вже більше двох з половиною років займає мій цілий час, зробив я се на дефінітивне розпорядженнє і мандат свого народу і так працював я з точною цілию та ідеалом перед собою. Коли я приймав президенство автономної директорії і ґубернаторство, зробив я се тільки з кріпкого, чесного переконання, що сей мандат, ціль та ідеал пійдуть згідно вперед. Але підчас мого урядовання прийшов я до того, що великі уряди мають великі зобовязання, котрі в многім перешкоджують свобідному розвоєви тої цїли й ідеалу, котрих сповненнє я поставив за свою задачу. Длятого я зготовив і вчера вислав до Праги спеціяльним курієром подрібний звіт, описуючий історію і факти унії Русинів з Чехословаками і одночасно заслав пану президентови республики свою резиґнацію з уряду ґубернатора Підкарпатської Руси. Резиґнував я не з бажання бути свобідним від своєї народньої роботи і повинности до Підкарпатських Русинів, але длятого, щоби не вязаний обовязками свого уряду, я міг отверто і пильно віддати всю свою спосібність і енерґію до бистрого переведення оригінальних цілий, ідеалу мого і мого народу, то єсть: чесько-словенсько-руської федерації, в котрій Пікарпатська Русь — з чесними і справедливими границями — мала би все те, на що вона договорами і повною справедливостю управнена, а іменно: повну політичну, культурну, економічну, адміністративну і народню автономію — самоуправу.

З ДОРОГИ ЖИТТЯ.

(На загумінку Петлюри в Тарнові на Мазурщині).

ХВУТУРІЗА.

(Кфіза).

Ізнемігся
Симеон.
Проклон
Паде все за проклоном:
Хай його із Симеоном!
Куди з таким вітрогоном,
Що за мріями летить!...
. . . .
Час біжить...
Мертво спить
За решіткою
Нетяга.
Без надій.
Шкода мрій.
Голод.
Холод.
Пливуть днини безтурботні.
. . . .
Фахівці, хоч неграмотні
Раду радять:
Як спасать?
Що спасать?
Та не знають.
Самогонкою
Зливають
Голови,
Щоб не дуріли,
Не шуміли,
Не боліли,
Висші цїли —
Красші цїли —
Цїли —
Ли...

З рукопису найденого в Тарнові на улиці — вірно переписав:

Тиберій Горобець.

По Україні.

(Після листів з України д. О. Несмашного до віденської „Волі".)

1. Економічна політика російських окупантів на Україні в 1920 р.

відріжнялася від попереднього року більшою рішучістю в справі „викачування" з України її богацтв. В пресі було піднято гучну агітацію за боротьбу з „куркулями". Посилалися на села військові харчові відділи — „для допомоги незаможним селянам боротися з куркулями". Реквізиція харчових продуктів з українських селян має характер збирання „ясака" з напівдиких інородців Сибіру за часів царизму. Але методи большевиків безперечно більш жорстокі.

В Катеринославі вся металурґія спить. Немає вуголя, коксу, рідкого палива, немає інструментів, і, нарешті не вистарчає робітників. Большевики стараються втягти робітників в боротьбу з селянством за хліб. Робітники ставляються до таких заходів дуже вороже. Трамвайні робітники Катеринослава відмовилися йти в військові харчові відділи на село („похід на куркуля") і за те були всі (до 1.000 чол.) звільнені з посад. Метали, які залишилися від попередніх евакуацій, вивозять в Росію. В Криворізькому зелізнорудному районі таж картина; шахти позаливані водою, бо немає палива, щоб витягати воду, і позавалювалися, дерево з будинків попалено, в машинах повідкручувані цінніші частини, а навіть повирізувані. Для військових потреб большевикам вистарчить тої руди, яка лежить на поверхні в мілїонах пудів, накопана ще в час великої війни.

Одною з причин страшного підупаду промисловости являється недостача робітників, навіть чорноробочих. Тут зробила своє діло страшна епідемія 1919—20 р., котра вирвала з життя найбільше людей робочого віку; другою причиною є втеча робітників на село, де вони стають ковалями, слюсарями, і т. п. аби тільки не згинути в городі з голоду. На зелізницях бракує телеграфістів, контрольорів, бо всякий, хто має звязки з селом, старається утікти з служби. З сим большевики борються, карають їх, як „дезертирів праці", але неуспішно, бо не мають реґістрації спеціяльностей на селі. Робітництво тіла і духа в містах мусить коритися всяким експериментам панів-диктаторів. Се найбільш приневолена і приноблена злиднями і безправністю частина суспільности; їй найтяжче доводиться терпіти „диктатуру над пролетаріятом". Щоб вижити — лишаеться одно — спекулювати й красти.

Робітництво не комуністичне (а такого величезна більшість) цілком безправне в „пролетарській державі". Щоб не опинитися в меншости в рядах депутатів, большевики не допускають закритого голосування при виборах, а тільки відкрите. Коли, всупереч всяким заходам, на якійсь фабриці виберуть не большевики, то вибори касуються. На виборах завсіди присутні аґенти надзвичайної комісії. Хто голосував проти комуністичного кандидата, мусить ждати арешту. Робітництво не має політичного інтересу, бо всі його думки і гадки заняті виключно питаннями шлунка. Злидні, павперизм й культурне здичавіння, навіть серед кваліфікованих робітників. Малий заробіток, якого ледви вистарчає на 1 ф. хліба в день, став причиною появлення всякого рода фантастичних теорій серед робітництва: „Леніна, кажуть, прислала европейська буржуазія на те, щоб міцнійше потім заволодіти робітництвом. Де на світі є така буржуазія, котра-б могла понизити заробіток робітника до 1. ф. хліба в день? „Літом у серпні мені довелося бачити, як робітники, відбувши працю, брали мішки і йшли збирати з жінками й дітьми колоски на полі. Пасивно реакційного настрою робітництва не вдається перебороти ніякою аґітацією. Час ідеалістичного захоплення всесвітньою революцією минув. Бо „поки сонце зійде, роса очі виїсть".

Українська кооперація

була весь час сіллю в оці большевиків. Літом 1920 р. Раковський отверто заявив делеґатам української кооперації — Галевичу і Доманицькому: „У нас на Україні два вороги — українська кооперація та українське учительство". Економічна незалежність України, яку обстоювала українська кооперація, радикально суперечить політиці большевиків, котра направлена на те, щоб „Малую Росію к рукам прибрать". З погляду большевицької теорії, в соціялістичній республиці для кооперації лишается лише незначне місце.

НА ЛИТВІ ПАНУЄ ХОЛЄРА.

З Ковна, на Литві доносять: На Литві, а головно в Ковні і околицях зараз панує холєра. Задля браку водопроводів в Ковні згадана пошесть серіозно загрожує міському населенню. Люде постійно заражаються і хорують. Дотепер лікарі справдили в Ковні 40 випадків холюри. Пошесть прибирає чимраз ширші розміри. Недавно сюди прибув полковник Раєн і відбув в справі запобіження поширюванюся згаданої недуги конференцію з литовськими властями, по котрій негайно розпочато кроки до знищення холери. Американський Червоний Хрест достарчив лікарів до щеплення усеї литовської армії і цивільного населення в тих областях де панує епідемія холери.

На границях Литви, які припирають на півночі до Латвії, на сході до Совітської Росії, а на полудне до Польщі заведено обсерваційні стації карантин.

Литовське правительство повідомило своїх представників заграницею, щоби не візували паспорту на виїзд на Литву тим людям, які не щипилися проти пануючою тепер на Литві хороби.

Правительство видало до населення поклик загальної чистоти і каже, що холєра буде дальше поширюватися, обявить воєнний стан і змобілізує всі медичні сили до поборення сеї небезпечної недуги, яка може знищити вже й так виснажене литовське населеннє.

КОМІСАР ЙОФФЕ.

Було колись Адольф Йоффе
Так тяженько не думав,
Бо як був соціялістом,
Хлопів ще не продавав.

Але того щастя мати
Давно в темнім гробі спить,
Годі її споминати,
Бо жаль серце роздавить.

Ті часи давно минули,
І забулися як сон,
Ще як правди сліди були,
І закон ще був закон.

Нині закона не нада,
Бо є Ленінів указ;
Указ се найліпша рада,
Сказав, зробив всеураз.

Сказав Ленін, зробив Йоффе,
Домбському народ віддав,
Як колись Станіслаф Август
Волю лиш цариці знав.

Гандель соромний народом
Він у Ризі підписав,
Коб за те на нього присуд
Як на крулів польських впав.

Яр.